

Hungarológiai Értesítő

**A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1985. VII. évfolyam 3—4. szám**

Felelős szerkesztő: Jankovics József

Hungarológiai Értesítő
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1985. VII. évfolyam 3–4. szám

Szerkesztőbizottság

Ilia Mihály
Kósa László
Szépe György

Felelős szerkesztő: Jankovics József

A szerkesztésben részt vesznek:

Csapody Miklós
Molnár Ildikó
Nyerges Judit

Szerkesztőség: Budapest, Országház u. 30. I. em. 41. 1014

Telefon: 759-011, 126-os mellék

Postacím: Budapest, Pf. 34. 1250

Az ismertetésre szánt kiadványokat szerkesztőségünk címén
Jankovics József nevére kérjük megküldeni.

Tartalom

Könyvismertetések	
Magyar irodalomtörténet, 1983	7
Magyar zenetörténet, 1983	209
Magyar néprajz, 1983	217
A hungarológia hírei	
A Társaság szervezeti élete	
II. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus	277
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság közgyűlése	298
Tudományos ülések, konferenciák	
Tóth Árpád születésének centenáriumán rendezett tudományos ülészak	306
„Török világ Magyarországon”. Tudományos ülészak a hódoltság művelődéstörténetéről	309
„Venezia, Italia e Ungheria tra decadentismo e avanguardia”. VI. olasz–magyar kapcsolattörténeti konferencia	310
Néprajzi szeminárium az Alsó-Garam mente kutatásáról	311
Magyar–szlovák néprajzi konferencia	312
Tudományos tanácskozás Pável Ágoston életművéről és a szlovén–magyar irodalmi kapcsolatokról	314
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségének és tagjainak névsora és címe	317
Névmutató	373

Acta Historiae Litterarum Hungaricarum. Tom. XIX.

Szerkesztette: Csukás István. Szeged, 1983. 135 l. (Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae)

A József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara két Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke közös sorozatának XIX. kötetében az 1848 utáni irodalmunk történetére vonatkozó tanulmányok olvashatók; ezen belül is külön egységet képez öt közlemény, amelyekkel a szerzők a száz éve született szegedi költőre, Juhász Gyulára emlékeznek.

Csukás István Irodalmunk nemzetiségszemlélete a szabadságharc után (1848–1867) című 3 éves tanulmánya két kisebb korszakra különíti a jelzett téma szempontjából a kiegyezést megelőző két évtized irodalomtörténetét: a bukás után a fájdalom kimondása, a nemzetiségeknek a szabadságharc idején tanúsított magatartásának felemlgetése, s a kibékülés szükségességének hangsúlyozása után, a korszak végére eljutnak egyesek ezen kibékülés lehetőségeinek bemutatásáig is.

Krajko András Schöpflin Aladár Ady-képének változásai címmel azt a háromfokozatú fejlődést mutatja be, amely Schöpflin Adyhoz való viszonyában mutatkozik meg az ellenérzésektől a mellette való kiállásig; mindezt úgy láttatja a szerző, hogy képet kapunk a kor irodalmi közéletének Ady-fogadtatásáról, megítéléséről, s arról, hogy más nagy egyéniségek (pl. Kosztolányi) véleménye mennyiben befolyásolta Schöpflint a sajátja kialakításában.

Kiss Lajos Babits és Illyés költészetének néhány rokon vonása címmel Illyés ketős tájékozódásából (népi elkötelezettség, nyugatos rokonszenv) indul ki, s mutat rá a két költőegéniség munkásságának néhány közös témájára.

A Juhász Gyula emléke előtt tisztelgő blokk *Vörös László* írásával (*Juhász Gyula bibliai témájú verseiről*) kezdődik. Az életművet olyan alapállásból olvasta végig a szerző, hogy Juhász Gyula vallásos és bibliai tárgyú verseinek nincsen mély hitbeli alapjuk; a költő a jobbra profán mondanivaló kifejezésére alkalmazza a bibliai (és vallásos) témát. Külön tér ki arra a kérdésre, hogy Renan korszakos Jézus-életrajza mennyiben befolyásolta a szegedi poétát Jézus-szemléletének kialakításában.

Baranyai Zsolt a költő szépprózájáról ír: e próza élményi háttérét Juhász gátlássságában, szerelmi vágyainak beteljesületlenségében, félreállottság-érzetében látja; ám ezek az élmények prózai megfogalmazást hosszabb töprengés, önmagában való feldolgozás után kaptak. Így e művek quasi „objektív számadás”-nak tekinthetők.

Zsoldos Sándor Somlyó Zoltán és Juhász kapcsolatának történetét írta meg a feltehető 1903-as megismerkedéstől, az együtt töltött váradi év (1908) utáni szegedi együttlétig (1909. májustól).

A kötetet két forrásközlés zárja: *Ilia Mihály* Juhásznak Elefánt Olgához írt 4 levelét adja közre kritikai jegyzetekkel; majd egy eddig csak említésből ismert Juhász Gyula-tanulmányt, amelyet Juhász 1905-ben írt, s mondott el a Négyesy-seminárium-ban a költő Zrínyi Miklósról; e kis tanulmány bírálata Hajnal Márton: Karnarutic és a Zrínyiász című cikkének, melyben Zrínyit Hajnal Karnarutic-epigonnak állítja be.

M. I.

Ágh István: Egy álom következményei.
Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1983. 418 l.

Verseskötetei és *A madár visszajár* című szociográfiai kötetek után Ágh István kötetbe gyűjtötte meditációit, életrajzi ihletésű történeteit, emlékeit, naplótöredékeit, valamint kortársairól szóló kritikáit, vallomásait, portréit. Lírai én-regényként olvasható a kötet mintegy fele, a második felében konkrét irodalmi művekhez fűzött reflexióit kísérhetjük figyelemmel; Kassák Lajost, Sinka Istvánt, Zelk Zoltánt, Takáts Gyulát, Jékely Zoltánt, Karinthy Gábort, Kormos Istvánt, Juhász Ferencet, Somlyó Györgyöt, Tornai Józsefet, Csoóri Sándort, Orbán Ottót, Ladányi Mihályt, Parancs Jánost, Kalász Lászlót, Buda Ferencet, Bella Istvánt, Kiss Annát, Utassy Józsefet, Döbrentei Kornélt, Bertók Lászlót, Csukás Istvánt, Tóth Bálintot, Pilinszky Jánost idézi meg egy-egy versük, versciklusuk, vagy kötetük elemzésével. A hozzá közel álló alkotókról, a költészetről azonos módon gondolkodó pályatársakról szóló szuggesztív hangú írásokat irodalomtörténeti, kritikai értékűvé emeli az a fölényes mesterségbeli ismeretanyag, s a modern magyar költészetért érzett elkötelezett felelősség, amely az egész kötetet áthatja.

R. T. O.

Alföldy Jenő: Élménybeszámoló. Költők a hetvenes években.
Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1983. 433 l.

Az *Élménybeszámoló* félszáz kritikája valójában csak töredéke a szerző évtizedes bírálói munkájának. Sokat írt Alföldy nemzedéktársairól és a náluk fiatalabbakról is. Ezekből a kötetben csak néhány jellemző darab kapott helyet. Pedig a kritikusi oeuvre éppen e nemzedék műveinek értelmezésével is formálódott. Igaz, egy interjúban azt mondta Alföldy: „Nem annyira a születő új világrajövetelét segitettem, hanem régi mulasztásokat, egy lezárult korszak mulasztásait pótolgattam. Viszont nem tehettem úgy, mintha a korosztályom költői fontosabbak volnának nekem az öregeknél.” S az öregeken itt nemcsak a nagyok, az élő klasszikusok értendőek, hanem a korábban valamilyen okból háttérbe szorult, kellően később sem méltányolt alkotók. Olyan költők mellett áll ki Alföldy, mint Csanádi Imre, Csorba Győző, Rába György, Székely Magda, Sipos Gyula. Óriási szerepe volt abban is, hogy Kálnoky László kiteljesedő, nagy költészetét végre befogadta irodalmi köztudatunk.